

Školsko natjecanje iz povijesti
Školska godina 2023./2024.
6. skupina: IV. razred srednje škole
30. siječnja 2024.

Školsko natjecanje iz povijesti
30. siječnja 2024.
četvrti (IV.) razred

zaporka

--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova

	75
--	----

Upute natjecateljima

1. **Ispit se sastoji od 25 pitanja i rješavaš ga 90 minuta.**
2. Prije rješavanja ispita trebaš pažljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
3. Nakon što ispuniš listić sa zaporkom, spremi ga u omotnicu.
4. Zaporku s listića prepisi na prvu stranicu ispita.
5. Pažljivo pročitaj ispitne zadatke i upute u zadatku.
6. Rješenja upisuj na predviđena mjesta u ispitu. Ispit piši plavom ili crnom kemijskom olovkom.
7. Ispit piši isključivo pisanim slovima, ne tiskanim. Piši čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s 0 bodova.
8. Osobna imena i prezimena te geografska imena piši izvorno prema udžbenicima koje je odobrio MZO u školskoj godini 2023./2024.
9. **Koristi se listom za koncept tijekom rješavanja ispita jer jednom napisan odgovor u ispitu, više nije dopušteno prepravljati. Odgovori se u konceptu ne vrednuju.**
10. Nakon završetka pisanja, ispit predaj članu Školskoga povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka imaš pravo uvida u ispit i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

1. Pozorno pročitaj ulomak povijesnoga izvora i odgovori na pitanja.

„Moleći pomoć za svoju zemlju etiopski vladar (...) pojavio se na sjednici Lige naroda 1935. ogrnut crnom pelerinom, tužnog lica nakon što je bio svjestan da se njegova bosonoga vojska, naoružana kopljima i strijelama ne može odupirati (...) tenkovima i topovima. On se obratio riječima: „...ako narodi svijeta zaborave svoju svetu dužnost međusobnog pomaganja onda je gotovo s našom civilizacijom. Bog i historija zabilježit će vaš sud.“ „Delegati Lige su ćutke saslušali ovu izjavu i nastavili sa svojim dnevnim redom kao da ništa nije bilo izrečeno ...“

1.1. Kako se zvao etiopski vladar iz povijesnoga izvora?

	1
--	---

1.2. Kojoj se državi „bosonoga vojska, naoružana kopljima i strijelama“ nije mogla oduprijeti?

	1
--	---

1.3. Navedi imena država članica Lige naroda koje su 1938. priznale okupaciju države navedene u prikazanome povijesnom izvoru.

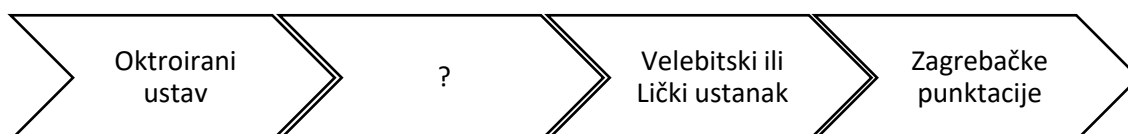
	2
--	---

2. Što je bila posljedica Nove ekonomske politike na sovjetsko gospodarstvo?

- A. nacionalizacija industrije
- B. planska ekonomija
- C. osnivanje kolhoza i sovhoza
- D. gospodarski oporavak zemlje

	1
--	---

3. Koji od četiriju predloženih navoda odgovara označenom mjestu (?) na lenti vremena? Zaokruži točan odgovor.

- A. ubojstvo Milana Šufflaya
- B. Sibinjske žrtve
- C. ubojstvo Josipa Predavca
- D. Senjske žrtve

	1
--	---

4. Poveži političare i događaje povezane s njihovim djelovanjem.

Lav Trocki	_____	A. organizator nacističkih paravojnih jurišnih odreda
Giacomo Matteotti	_____	B. vođa Kuomintanga
Ernst Röhm	_____	C. sudjelovao u Dugom maršu 1934./1935.
Čang Kaj-šek	_____	D. izbačen iz Boljševičke partije i protjeran iz države
		E. žrtva fašističkoga režima

	4
--	---

5. Pozorno pročitaj ulomke povijesnih izvora i odgovori na pitanja.

I.

Hrvatski građani ne priznaju tzv. Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca pod dinastijom Karađorđevića, jer je ova kraljevina proglašena izvan Hrvatskog sabora i bez svakoga mandata naroda hrvatskog. Ne priznajemo ni državno vijeće Srba, Hrvata i Slovenaca (tj. privremeno narodno predstavništvo u Beogradu). Poričemo svaku zakonitu moć centralnoj vladi u Beogradu.(...)Poričemo državnoj upravi zakonitost u svakom odnosu. Prosvjedujuemo protiv kršenja ustavnih prava, kao što i protiv toga, što je novi ban Hrvatske i Slavonije dr. Ivan Paleček imenovan ukazom dosad nepriznatog regenta Aleksandra.

II.

„Hrvati su došli u Vladu zato, da neka gospoda ne rade što hoće u ovoj državi. Sami radikali su mislili da mogu raditi što hoće. Ne smijete i ne možete, jer je država i naša i četiri milijuna Hrvata je tu. Sporazum ne znači raditi što se hoće, nego kontrolu. Mi vama, a vi nama i to najviše kontrolu nad novcima...”

Objasni koju promjenu u politici Stjepana Radića opisuju priloženi povijesni izvori.

	2
--	---

6. Pozorno pročitaj ulomak iz povijesnoga izvora i odgovori na pitanja.

„Stoljeća su već prošla, od kako stotinama milijuna indijskih naroda vlada tuđinska ruka. (...) A napredak i blagostanje indijskih naroda malo ih se tiče. Donieli su im – u ostalom – evropsku civilizaciju, evropsku upravu sa žandarima i policajima – zar to nije dosta? ostavili su im – što više – pedesetak domaćih vladara i vladarčića (...); podržavaju ustrajno sve domaće nepodopštine i trvenja, da mogu tim laglje i uspješnije gospodovati. (...) Oni, koji su tisuće godina živjeli svojim životom i običajima svoje starine, zahvaljuju se nepozvanim gostima na strahovitim darovima evropske civilizacije. Oni uviđaju svoje pogreške i mane i nastoje ih ukloniti – bez tuđe pomoći. A jer im tuđin pri tom samo smeta, zato će ukloniti i njega. Ali kako? Zar silom? (....) Ali Indijci su odlučni ostaviti upotrebu fizičke sile za slučaj skrajnje nužde. Današnje njihovo oružje u borbi za narodnu samostalnost jest – čovječnost.(...)”

6.1. Kako se zvala politička stranka u Indiji koja je zagovarala neovisnost Indijaca?

	1
--	---

6.2. Kako se zvao političar koji je bio vođa tražene stranke, a koji je zagovarao politiku nenasilja?

	1
--	---

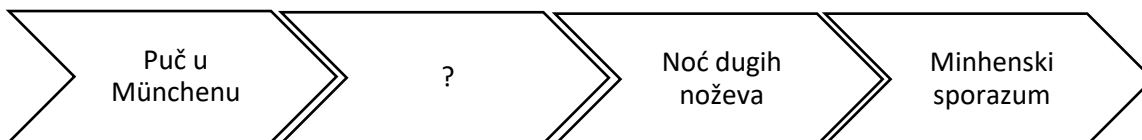
6.3. Kakav je stav autora teksta prema kolonijalizmu? Navedi argument.

	2
--	---

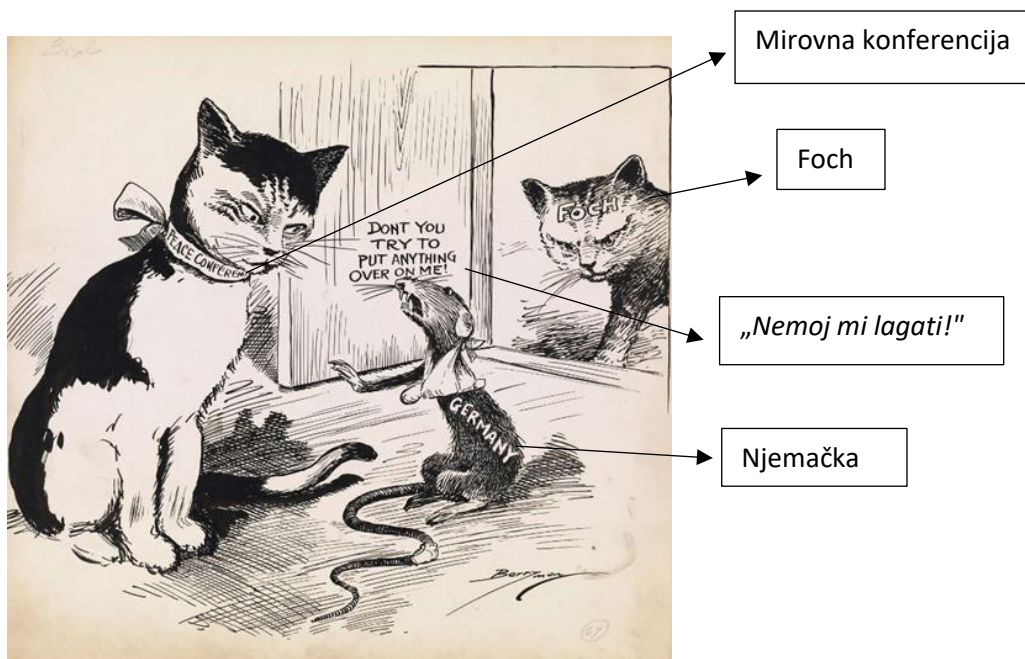
7. Koji od četiriju predloženih navoda odgovara označenom mjestu (?) na lenti vremena? Zaokruži točan odgovor.

- A. nastao Češko-moravski protektorat
B. donesen Zakon o ovlastima / Zakon o ovlaštenju
C. proveden Anschluss
D. Hitler uzeo titulu Führer

	1
--	---

8. Pozorno pogledaj karikaturu Clifforda Berrymana „*Ranjeni štakor u rukama osvetoljubivih mačaka*“ objavljenju u američkim novinama 8. veljače 1919., a zatim odgovori na pitanja.

8.1. Koji je događaj utjecao na nastanak ove karikature?

	1
--	---

8.2. Koga predstavlja mačka s ogrlicom *Mirovna konferencija*?

	1
--	---

8.3. Čiju perspektivu prikazuje povijesni izvor? Navedi argument za svoj odgovor.

	2
--	---

* Maršal Ferdinand Foch bio je zapovjednik francuske vojske.

9. Pozorno promotri prikazani slikovni izvor i odgovori na pitanje.

u Španjolskoj zori

9.1. Koja politička organizacija stoji iza prikazanoga slikovnog izvora?

_____

	1
--	---

_____

9.2. Navedi jednu dugoročnu političku posljedicu događaja na koji se odnosi slikovni izvor.

_____

	1
--	---

_____

_____

nad Španjolskom

10. Pozorno promotri podatke u tablici o rezultatima izbora za Ustavotvornu skupštinu 1920., a zatim odgovori na pitanja.

Stranka	Glasova	Postotak
Demokratska stranka	319 448	19,9
Narodna radikalna stranka	284 575	17,7
Hrvatska pučka seljačka stranka	230 590	14,3
Komunistička partija Jugoslavije	198 736	12,4

10.1. Kako se zove država u kojoj su provedeni izbori za Ustavotvornu skupštinu 1920.?

_____

	1
--	---

10.2. Kojoj je od navedenih političkih stranaka bilo zabranjeno sudjelovanje u radu Ustavotvorne skupštine?

_____

	1
--	---

11. Pozorno pogledaj karikaturu koju je Erich Schilling objavio 15. studenoga 1922. u njemačkom časopisu *Simplicissimus*, a zatim odgovori na pitanja.

Gutenberg i tisak za milijarde

Nisam ovo htio!

- 11.1. O kojim problemima Weimarske Republike svjedoči prikazana karikatura? Argumentiraj svoj odgovor na temelju karikature.

2

- 11.2. Navedi jednu kratkoročnu i jednu dugoročnu posljedicu događaja o kojemu svjedoči prikazana karikatura.

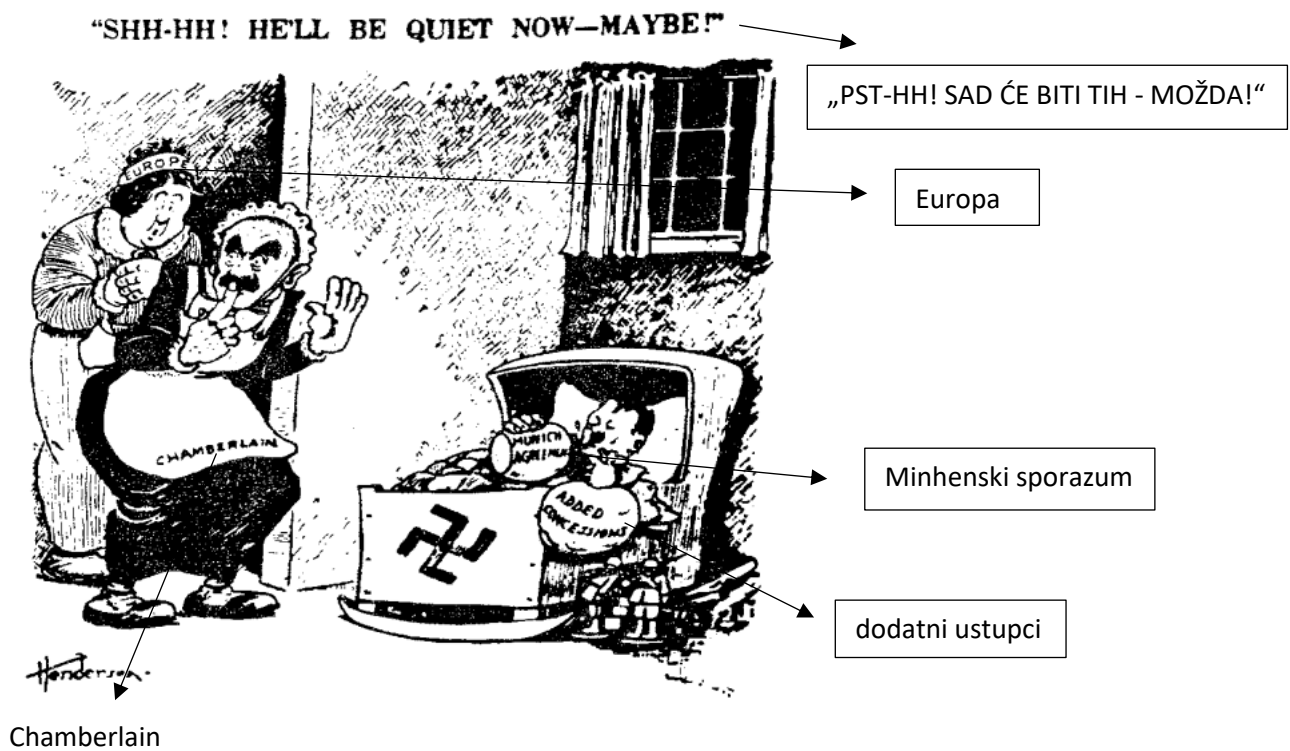

2

12. Pozorno pogledaj karikaturu objavljenu u američkim novinama 1938., a zatim odgovori na pitanja.

12.1. Objasni događaj koji je bio povod nastanka karikature.

1

12.2. O kojoj politici svjedoči prikazana karikatura?

1

12.3. Kakav je stav autora karikature prema prikazanoj politici. Navedi barem jedan argument.

2

13. Pozorno promotri podatke u tablici koja pokazuje državne investicije u izgradnji željezničke mreže od 1920. do 1935. (u milijunima dinara), a zatim odgovori na pitanja.

Pokrajina	Iznos investicije	Postotni udio
Srbija	2852	84%
Hrvatska i Dalmacija	229	6,8%
Slovenija	69	2,1%
Bosna i Hercegovina	142	4,2%
Vojvodina	85	2,5%
Ukupno	3377	100%

Koja je posljedica ulaganja u izgradnju željezničke mreže za hrvatsko gospodarsko?

_____

	1
--	---

14. Pozorno pročitaj ulomak povijesnoga izvora i odgovori na pitanja

„(...) Početkom kolovoza (...) primio sam od dr. Krnjevića, glavnog tajnika HSS-a, koji se još uvijek nalazio u Ženevi u emigraciji, izvještaj iz kojeg sam razabrao da nas još samo kratko vrijeme dijeli od svjetskog rata, koji će neminovno buknuti. To mi je bila pobuda da gledam koliko- toliko prije nego bukne rat zatrpati jaz između Hrvata i Srba (...) Saopćio sam dakle Cvetkoviću (...) da sam pripravan da sklopimo za sada privremeni sporazum, koji ćemo usavršiti kasnije, kada bude za to zgodnije vrijeme. Cvetković je bio vrlo ugodno iznenađen mojom neočekivanom popustljivošću, to više što mu onaj čas nisam objasnio razloge za to (...).“

- 14.1. Navedi ime i prezime političara koji je bio spreman na sporazum s Cvetkovićem.

_____

	1
--	---

- 14.2. Kako se promijenio položaj Hrvatske kao posljedica događaja opisanoga u izvoru?

_____

	1
--	---

- 14.3. O kakvoj se vrsti izvora radi, primarnoj ili sekundarnoj ? Argumentiraj svoj odgovor.

_____

	2
--	---

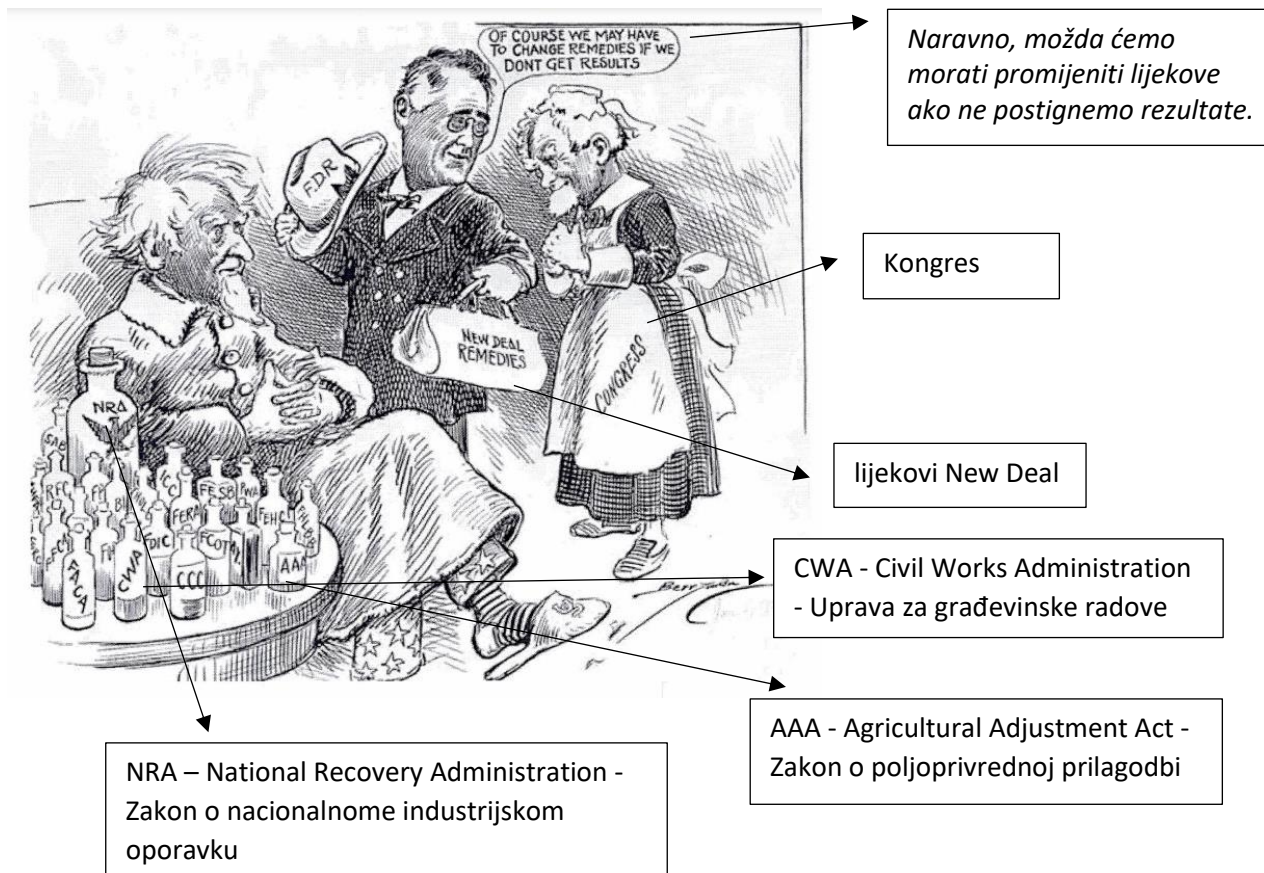
15. Koja od spomenutih odluka **nije** posljedica donošenja Oktroiranoga ustava? Zaokruži točan odgovor.

- A. vlada odgovorna izravno kralju
B. Narodna skupština postala je dvodomno zakonodavno tijelo
C. slobodni parlamentarni izbori
D. ojačano centralističko uređenje države

	1
--	---

16. Pozorno pogledaj američku karikaturu Clifforda Berrymana objavljenu u tiskovini *Washington star* iz 1935., a zatim odgovori na pitanja.

16.1. Koga predstavlja „pacijent“ u naslonjaču? Argumentiraj svoj odgovor na temelju karikature.

	2
--	---

16.2. Navedi uzrok bolesti „pacijenta“.

	1
--	---

16.3. Kakav je stav autora prikazane karikature? Argumentiraj svoj odgovor na temelju karikature.

	2
--	---

17. Pozorno pogledaj priložene karikature o Ligi naroda, a zatim odgovori na pitanja.

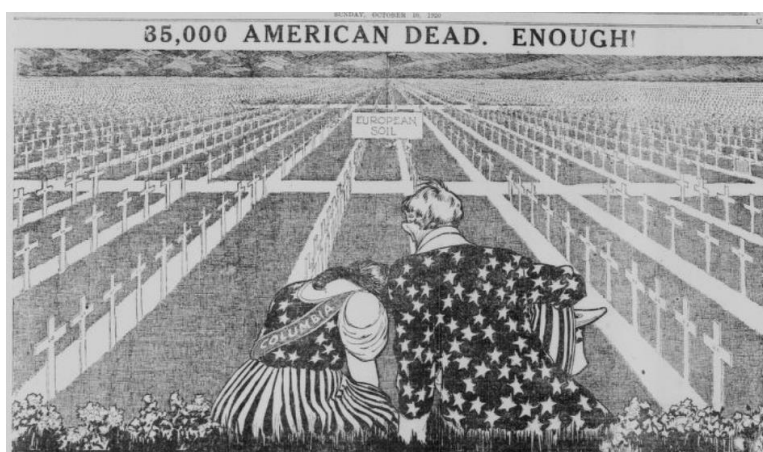
I.

Karikatura *Najzainteresiraniji članovi* Cyrusa Leroya Baldridgea objavljena je u *The Stars and Stripes* u Parizu, 7. ožujka 1919.

II.

Karikatura Williama Randolpha Hearsta „35 000 mrtvih Amerikanaca. Dovoljno!“ objavljena je u novinama New York American 10. listopada 1920.

17.1. Kako je stav autora karikatura prema Ligi naroda prikazan u I. , a kako u II. priloženome izvoru?

2

17.2. Potkrijepi svoj prethodni odgovor najmanje dvama argumentima.

	2
--	---

18. Pozorno pročitaj ulomke povijesnih izvora i odgovori na pitanja.

I.

Novo doba: *Jučer je naš grad dao oduška svojoj boli nad gubitkom najdragocjenijih predjela naše domovine, on je dao jak dokaz ljubavi za porobljenu braću (...) Već najranijim jutrom osvanule su sve ulice, kuće i trgovi u crnini. Na prozorima bili su izvješeni crni sagovi žalosti, dok su sva društva izvjesili svoje barjake na po stijega (...) U gradu je žalost bila opća. U određeno vrijeme (...) okupilo se na (...) poljani nepregledno i silno mnoštvo svijeta. Došli su (...) u jednu riječ: čitavo građanstvo. Nošene su mnoge tablice sa natpisima: Osvetimo Rijeku, Doviđenja na Soči, Ne zaboravimo Istru (...) Kada se mnoštvo okupilo, krenula je protestna i žalobna povorka sa pjevanjem patriotskih pjesama.*

Novo doba, godina III., br. 258., 15. studenoga 1920.

II.

Novo doba: Pb. RIM, „Stefani“ „saopćuje zvanično: ministar izvanjskih poslova conte Sforza, primio je brzojavku od talijanskog poslanika u Washingtonu, prema kome je američka vlada formalno izjavila, da se smatra sretnom, da odobri ovakvo rješenje jadranskog pitanja, kako je postignuto između Jugoslovenske i talijanske delegacije.“

Novo doba, godina III., br. 258., 15. studenoga 1920.

18.1. Na koji se sporazum odnose navedeni povijesni izvori?

	1
--	---

18.2. Čije perspektive opisuju priloženi povijesni izvori? Navedi po jedan argument za svoj odgovor.

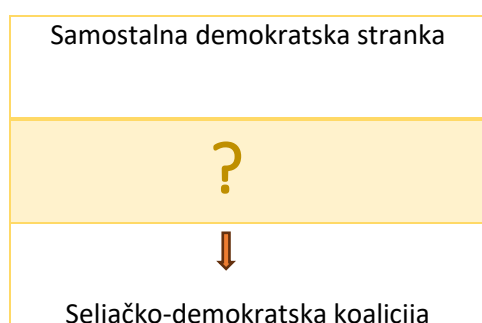

	2
--	---

19. Koja od triju predloženih stanaka odgovara označenom mjestu (?) u shematskome prikazu? Zaokruži točan odgovor.

- A. Hrvatska republikanska seljačka stranka
- B. Hrvatska pučka seljačka stranka
- C. Hrvatska seljačka stranka

	1
--	---

20. Pozorno pogledaj povijesni izvor i odgovori na pitanja.

20.1. Koji je događaj bio povod nastanku prikazanoga povijesnog izvora?

_____
 _____
 _____

	1
--	---

20.2. Navedi imena političara koji „od ubojne pogiboše ruke“.

_____
 _____
 _____

	2
--	---

20.3. Navedi ime koalicije kojoj su pripadali ubijeni političari?

_____
 _____

	1
--	---

20.4. Koju odluku je kralj Aleksandar donio kao posljedicu događaja o kojem svjedoči izvor?

_____

	1
--	---

21. Pozorno promotri prikazani slikovni izvor i odgovori na pitanje.

LIGA NARODA

PLEBISCITARNA KOMISIJA LIGE NARODA

zadržavanje postojećega pravnog poretka (*Status quo*)

ujedinjenje s Francuskom

ujedinjenje s Njemačkom

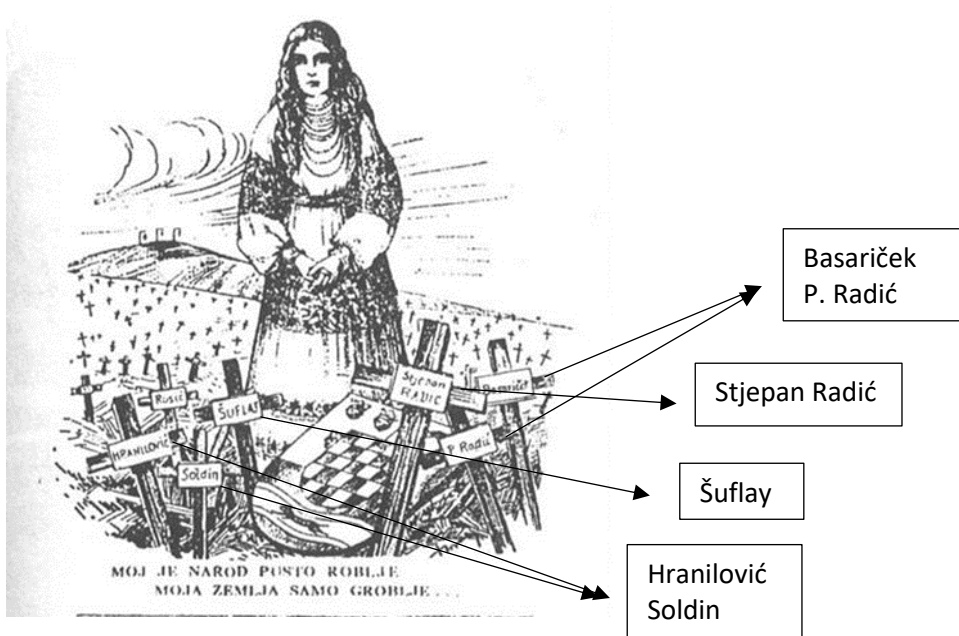
OSOBA S PRAVOM GLASA STAVLJA KRIŽ (X) U BIJELO POLJE KRUGA KOJE ODGOVARA NJEGOVU IZBORU

U kojem se području 1935. održao plebiscit čiji je glasački listić prikazan na slikovnom prilogu? Zaokruži točan odgovor.

- a. u Alsace-Lorraineu
- b. u Saaru
- c. u Gdanjsku
- d. u sjevernome Schleswigu

	1
--	---

22. Pozorno prouči priloženi plakat „Moj je narod pusto roblje, moja zemlja samo groblje...” objavljen u tiskari ustaškoga glavnog stana početkom 30-ih godina 20. stoljeća, a zatim odgovori na pitanja.

22.1. O kakvu položaju hrvatskoga naroda svjedoči prikazana karikatura? Argumentiraj svoj odgovor na temelju karikature.

	2
--	---

22.2. U čemu se sastoji promjena u politici koju donosi Ustaša - hrvatska revolucionarna organizacija?

	1
--	---

22.3. Koji je uzrok nastale promjene?

	1
--	---

* Marko Hranilović i Matija Soldin, članovi Hrvatske stranke prava, osuđeni na smrt 1931. nakon atentata na Antuna Schlegela.

Pozorno prouči povijesne zemljovide i odgovori na pitanja.

23. Pozorno prouči prikazani povijesni zemljovid i odgovori na pitanja

23.1. Navedi brojeve država koje su bile članice Male Antante.

	3
--	---

23.2. Kako se zvala država koja je osnovala Malu Antantu?

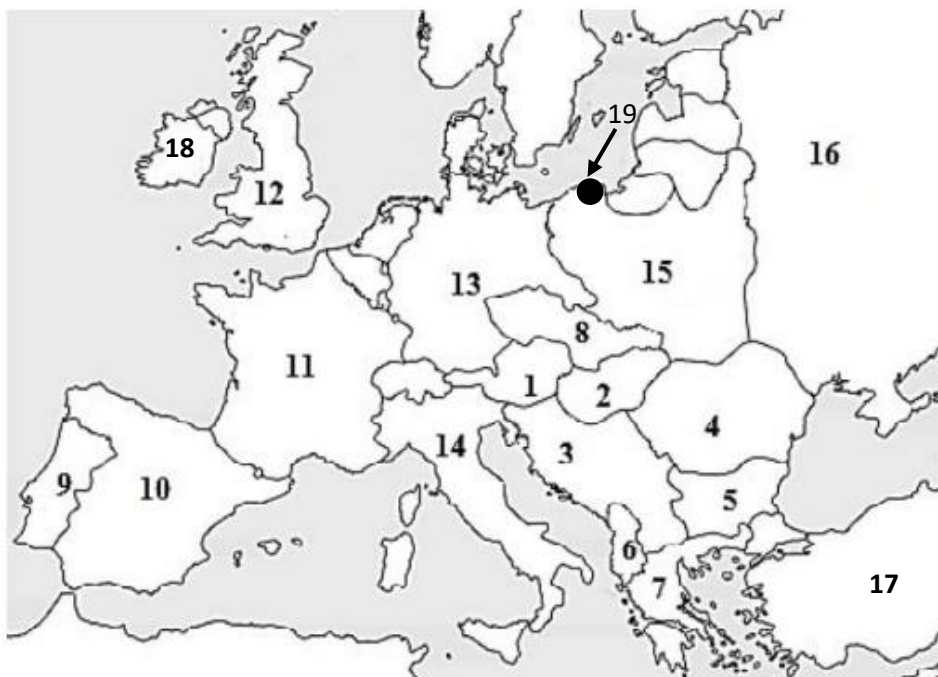
	1
--	---

23.3. Navedi godinu nastanka Male Antante.

	1
--	---

24. Pozorno prouči prikazani povijesni zemljovid i odgovori na pitanja.

24.1. Kojim je brojem označena država u kojoj je 1916. izbio Uskršnji ustanak?

	1
--	---

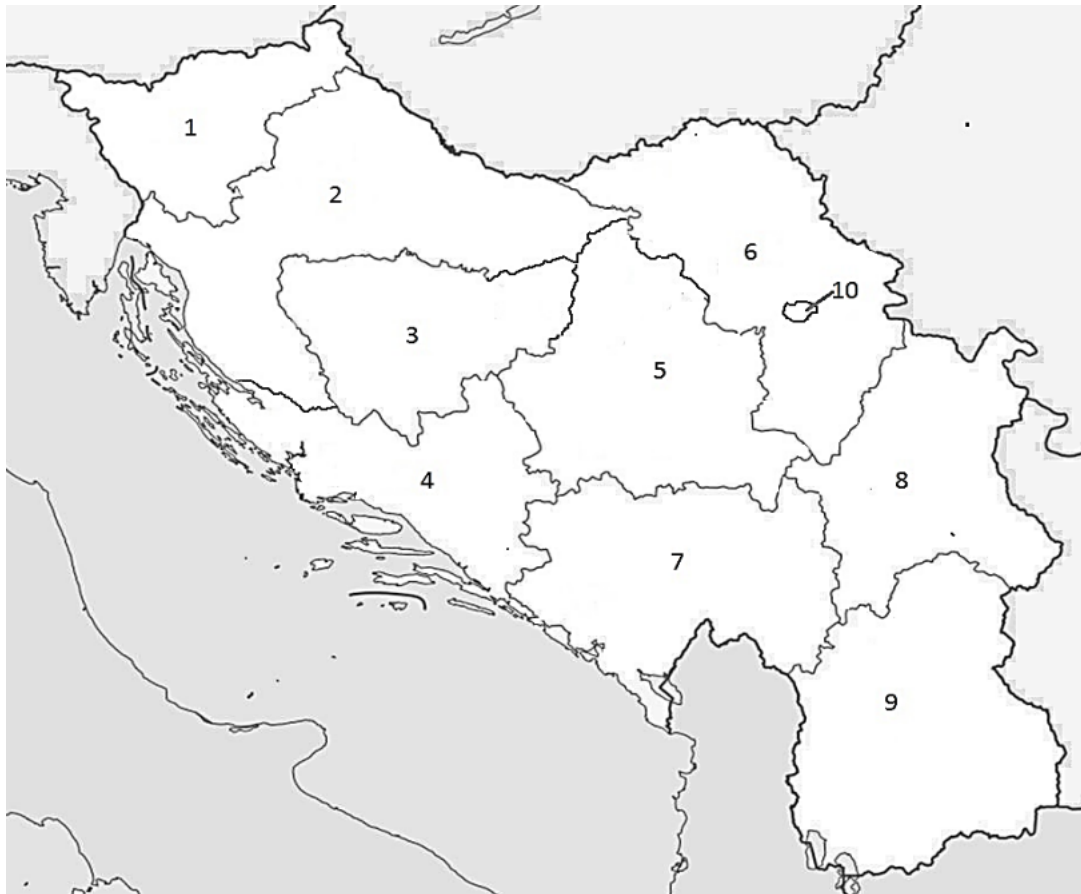
24.2. Navedi godinu i ime saveza sklopljenoga između država označenih **brojem 13** i **brojem 14**.

	2
--	---

24.3. Kakav je status imalo područje označeno **brojem 19** nakon Mirovne konferencije u Parizu i pod čijom je upravom bio?

	2
--	---

25. Pozorno prouči prikazani povijesni zemljovid i odgovori na pitanja.

25.1. Kako se zvala država prikazana na povijesnome zemljovidu?

	1
--	---

25.2. Kojim je zakonom nastala država prikazana na povijesnome zemljovidu?

	1
--	---

25.3. Navedi ime banovine označene **brojem 8**.

	1
--	---